

Schaduwbeeld

(Johan Gortworst)

'Trittai,' lees ik met een snelle blik op het bordje dat aan de zijkant van het standbeeld is bevestigd. Het beeld is gemaakt door Hieke Luik en staat vrij in de ruimte bij de vijver aan de Sprengenweg.

Drie wezens lijken zich met elkaar te vermengen tot een dans. In mijn fantasie hebben ze zich net uit de natte klei bevrijd, klaar om op te stijgen. Ik voel de beweging. In de gewelfde vleugels zijn duidelijk de vingerdrukken van de kunstenaar te zien. Het zijn krachtige getuigen van haar vakmanschap om de materie zo te kneden tot het de vorm krijgt die ze voor ogen heeft. Zijn het wel insecten? Thuis maar eens uitzoeken.

Zadkine ging Trittai voor

Ik lees het bordje nog eens goed en ben verrast. Dit kunstwerk is in 2009 in de plaats gekomen van een beeld van de wereldberoemde kunstenaar Ossip Zadkine. Beide beelden zijn gebaseerd op het mythologische verhaal van De Drie Gratiën. Het beeld van Zadkine is weggehaald en staat nu in de binnentuin van het CODA museum. Zadkine zullen velen kennen door het Rotterdamse oorlogsmonument 'De verwoeste stad'. Het zijn dus drie vrouwen. Wat ik voor vleugels aanzag zijn gewaden. De Drie Gratiën zijn een geliefd onderwerp in de kunst. Met veel passie zijn ze de door de eeuwen heen als beeldschone en schaars geklede vrouwen afgebeeld. De compositie verschilt, maar vaak omarmen de vrouwen elkaar. Een beter excuus voor mannelijke schilders om het naakte lichaam ongenueerd op zijn verleidelijkst te tonen, was er niet. Je kunt het schoonheidsideaal van de tijd eraan aflezen. Bij deze versie, geïnspireerd op de Drie Gratiën, is dat niet zo eenvoudig.

Ergernis?

Ik loop terug naar huis en voel ergernis opkomen. Niet over het beeld, maar over het bordje. Dit beeld is een vervanging. Vanaf nu zal ik, als ik er langs loop, tegelijk naar een beeld kijken dat er niet staat. Hoe zag het eerste beeld eruit? Waarom moest het weg? Ik vind het niet eerlijk voor Hieke Luik. Dit

bordje doet afbreuk aan de identiteit van haar werk. Het is voor deze tijd niet meer relevant dat er ooit een ander beeld stond. Die kennis was alleen van belang voor de mensen van toen.

Al mopperend probeer ik onderweg naar huis mijn irritatie te duiden. Een motregentje daalt langzaam op me neer. Ik herinner me de interviews met mensen die hun leven lang verkwild zaten in een niet te winnen competitie met een te vroeg overleden broertje of zusje. In veel van die gezinnen hadden de ouders het verdriet niet verwerkt en plaatsten ze te vaak een opmerking als 'je zusje zou zoiets nooit.....' of 'als je broertje nog geleefd had, dan...'. Vul maar in. Ze deden extra hun best om hun ouders tevreden te stellen en wilden vooral niet irriteren, maar schoten altijd tekort. Ondertussen hunkerden ze naar oprechte liefde. Het stond de ontwikkeling van hun identiteit in de weg. Voor mij geeft dat bordje me eenzelfde gevoel. Het beeld waar we naar kijken, maar wat er niet staat, zal altijd onzichtbaar en indringend aanwezig zijn. Het hangt als een schaduw over dit kunstwerk.

Uniek en opbloeiend leven

Ieder mens is uniek en moet in zijn eigenheid erkend worden. Hij is nooit een kopie van een ander. Voor een kunstwerk geldt hetzelfde. Hoe leer ik dit beeld als uniek kunstwerk waarderen? Door opnieuw en onbevooroordeeld te gaan kijken. De volgende dag, het voorjaarzonnetje breekt bijna door, maak ik de wandeling terug. Vanaf een afstand vallen als eerste de brede en golvende mantels op die me wat afschrikken. Hebben ze wat te verbergen of te beschermen? Inderdaad, als je ervoor staat en je ogen goed de kost geeft, dan zie je onder deze mantels bloeiende natuur. Drie ranken steken omhoog en komen boven samen. Eén bloemblad is nog half gesloten. Langs de ranken groeit en bloeit een rijk natuurleven op vruchtbare grond. Ik zie op de bodem een weelderige wirwar van takjes met besjes en bloemkeltjes. Een en al leven. Vruchtbaarheid en creativiteit vallen hier samen. Hier is met vreugde en vanuit het hart geboetseerd. Onbekommerd en vrij van welke beperking dan ook. Zo zie je maar, goede wijn behoeft geen krans.

Trittai

Binnenstebuitenbloem 2, 2021, brons

Binnenstebuitenbloem, 2021, brons

'De sculpturen, tekeningen en collages van Hieke Luik (Apeldoorn, 1958) laten een wereld zien die ze door haar handen laat gaan. Het is haar manier om greep te krijgen op het verloop van het bestaan. Het begint ergens en houdt weer op, maar er gaat ook iets aan vooraf en er komt iets na. Wat ze voor ogen heeft kan ze door het aanraakbaar te maken als beeld tot stand brengen. In feite maakt ze geen werk naar de waarneming. Haar beelden zijn gemaakt door letterlijk iets naar haar hand te zetten.' Hieke Luik is opgeleid aan de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving in 's-Hertogenbosch en aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht. Zij is beeldhouwer, collagekunstenaar en tekenaar. Daarnaast is ze (gast)docent aan verschillende opleidingen. Haar werk is o.a. te zien in de collecties van het Museum Beelden aan Zee, het Stedelijk Museum in Amsterdam en De ABN AMRO kunstcollectie. Hieke Luik exposeert regelmatig in diverse plaatsen in Nederland. www.hiekeluk@blogspot.com

De Drie Gratiën of de Trits der Bevalligheden, waren drie zusters uit de Griekse en Romeinse mythologie. Ze stonden voor vruchtbaarheid, creativiteit, schoonheid, vreugde en opbloeiend geluk. Eigenschappen die het levensgeluk van mensen vergroten. Het getal 'drie' heeft in veel religies een speciale betekenis. Ook in de Bijbel wordt het als symbolisch getal gebruikt, zoals in 'de Heilige Drievuldigheid'.

In de kunst worden de christelijke deugden, Geloof, Hoop, Liefde, Voorzichtigheid, Rechtaardigheid, Sterkte en Matigheid net als in de Griekse mythologie vaak als vrouwen afgebeeld. In een doopkapel in het Italiaanse Parma houdt het Geloof bloemen in haar hand waaruit Vrede en Gerechtigheid voortspruiten. De Hoop komt in de middeleeuwse kunst voor als een vrouw die omhoog blikt en haar hand uitstrekt naar een kroon, het symbool van toekomstige heerlijkheid. In de glasvensters van de kathedraal te Chartres is de Liefde afgebeeld als een vrouw die haar mantel afdoet om hem aan een arme te geven.